

Aanhoudingsteam in Curaçao

Inspectieonderzoek van de Raad voor de rechtshandhaving naar de doelmatigheid van het arrestatieteam in Curaçao

Opdrachtgever: Raad voor de rechtshandhaving
December 2016

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen	4
Voorwoord	6
Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	8
1. Inleiding	14
1.1. Aanleiding	15
1.2. Doelstelling	15
1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen	15
1.3.1. Centrale vraag	15
1.3.2. Onderzoeksvragen	16
1.4. Toetsingskader	16
1.5. Afbakening	16
1.6. Onderzoeksaanpak en methode	16
1.7. Leeswijzer	16
2. Organisatie	19
2.1. Wetgeving en beleid	19
2.2. Taakstelling	20
2.3. Sturing en controle	22
2.4. Personeel	23
3. Middelen	26
3.1. Algemeen	27
3.2. Uitrusting	27
3.3. Voertuigen	28
3.4. Financiën	28
4. Proces en procedure	30
4.1. Proces voorbereiding	31
4.1.1. Ontvangen van het verzoek	31
4.1.2. Beoordeling en advies	32
4.1.3. Vergaren informatie	32
4.1.4. Interne toestemming	32
4.1.5. Externe toestemming	33
4.1.6. Voorverkenning	34
4.1.7. Opstellen operationeel plan	34
4.2. Proces uitvoeren van de aanhouding	35
4.2.1. Instrueren uitvoerende personeel	35
4.2.2. Uitvoeren operationeel plan	35
4.2.3. Debriefing	36
4.2.4. Rapporteren	36
4.3. Proces monitoring	37

5. Analyse	39
5.1. Organisatie	39
5.2. Taakstelling.....	39
5.3. Sturing en controle.....	40
5.4. Personeel	40
5.4. Middelen	41
5.5. Proces en procedure	42
6. Conclusie en aanbevelingen	45
6.1. Conclusie	45
6.2. Aanbevelingen aan de Minister.....	45

Lijst van afkortingen

AOE	Aanhoudings- ondersteuningseenheid
AT	Aanhoudingsteam
CKPC	Chef Korps Politie Curaçao
CvT	Commissie van Toezicht
DCR	Dienst Centrale Recherche
DGC	Dienst Georganiseerde Criminaliteit
DIO	Dienst Informatie en Ondersteuning
FO	Forensische Ondersteuning
KPC	Korps Politie Curaçao
MT	Management Team
OM	Openbaar Ministerie Curaçao
OvJ	Officier van Justitie
OT	Observatie Team
PD	Politie Dienst
RID	Recherche Informatiedienst
TO	Technische Ondersteuning
UST	Unit Speciale Taken
WvSv	Wetboek van Strafvordering voor Curaçao

Voorwoord

De Raad biedt hierbij het rapport aan bevattende de bevindingen over de taakuitoefening van het arrestatieteam (AT) in Curaçao. De conclusie van de Raad is dat het AT in Curaçao in zijn algemeen voldoende in staat is om tijdens zijn werkzaamheden acties veilig uit te voeren. Bij dit onderzoek zijn er geen aspecten of knelpunten geconstateerd die een direct gevaar opleveren voor de inzet van het AT. Het niveau van de opleiding, vaardigheden, bewapening en overige middelen bieden hiertoe voldoende garantie. Bepaalde aspecten van de taakuitoefening van het AT zijn vatbaar voor verbetering. Net als bij eerdere onderzoeken spreekt de Raad zijn dank uit aan het Openbaar Ministerie en het Korps Politie Curaçao voor de bijdrage die zij hebben geleverd voor de realisering van dit inspectie-onderzoek.

DE RAAD VOOR DE RECHTSHANDHAVING

Mr. Th.P.L. Bot, voorzitter

Mr. F.E. Richards en

Mr. G.H.E. Camelia

Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Volgens het jaarplan 2016 verricht de Raad een inspectie-onderzoek om na te gaan in hoeverre het arrestatieteam (verder het AT) in Curaçao voldoet aan de gestelde normen.

Het doel van de inzet van het arrestatieteam is gericht op het scheppen van veiligheid voor de politieambtenaren, de verdachten en de gemeenschap in zijn algemeen. De inzet van een AT is erop gericht om geweld te voorkomen of te beheersen door snel en vooral verrassend op te treden bij de aanhouding en het gevaar voor derden tot een minimum te beperken. In dit kader is het van essentieel belang dat het AT op zodanige wijze is georganiseerd dat het team geacht kan worden de veiligheid van alle justitiabelen te kunnen garanderen.

Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen in hoeverre het AT toegerust is op zijn taakuitoefening, namelijk:

1. het verrichten van planmatige aanhoudingen;
2. het bewaken, beveiligen en waarnemen van objecten en personen;
3. interventie en boarden van vaartuigen; en
4. het verlenen van specialistische ondersteuning.

De organisatie, de middelen, de processen en procedures worden beschreven en getoetst om eventuele knel- en verbeterpunten te signaleren.

Ten aanzien van de organisatie worden de inrichting, de sturing en de personeelsaspecten beschreven en getoetst. Voor wat betreft de middelen wordt nagegaan welke uitrusting en overige materiële middelen het AT ter beschikking heeft en of er op voldoende financiële middelen kan worden gerekend. Verder is het van belang om vast te stellen of de beschreven processen en procedures normconform worden uitgevoerd. Om de inzet van het AT veilig te doen verlopen zijn deze aspecten van essentieel belang.

De centrale vraag van het onderzoek luidt als volgt:

In welke mate is het AT toegerust op zijn taakuitoefening?

De onderzoeksvragen zijn het volgende:

1. Hoe is het AT georganiseerd?
2. In hoeverre beschikt het AT over de benodigde middelen?

3. In hoeverre vindt de inzet van het AT conform vastgelegde processen en procedures plaats?

De bevindingen

Organisatie

Het thema aanhouding van vuurgevaarlijke verdachten is in de Rijkswet Politie en het inrichtingsplan van het KPC geregeld. Het KPC heeft een afdeling Recherche Informatiedienst (verder RID). De RID wordt onderverdeeld in onder andere de divisie Informatie en ondersteuning. De divisie Informatie en ondersteuning heeft een unit Informatie en een unit Ondersteuning. Het AT is één van de teams die onder de unit ondersteuning valt.

De medewerkers van het AT zijn, in tegenstelling tot het inrichtingsplan, niet permanent bij het AT ingedeeld. De medewerkers van het AT zijn formeel (bij landsbesluit) ingedeeld bij een specifiek dienstonderdeel binnen het korps. Alleen de teamleider en de plaatsvervangende teamleider blijven permanent ter beschikking van het AT. Onlangs is er een derde leidinggevende van het AT toegevoegd aan dit permanente team. De inzet van de andere AT-leden geschiedt op basis van oproep. Alle leden voldoen aan de eis om na een oproep zich binnen een half uur op het politiekantoor te melden.

Ten aanzien van de werving en selectie van het AT-personeel, de opleiding en trainingen, de specialisatie en het in- en uitstroombeleid worden de Nederlandse normen gehanteerd.

Volgens het inrichtingsplan van het KPC bestaat de taken en dienstverlening van het AT

hoofdzakelijk uit:

1. het verrichten van planmatige aanhoudingen;
2. het bewaken, beveiligen en waarnemen objecten en personen;
3. interventie en boarden van vaartuigen; en
4. het verlenen van specialistische ondersteuning.

Er is sturing op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Strategisch overleg vindt plaats in het MT en het RID-overleg. Op tactisch niveau vindt overleg plaats tussen het hoofd DIO en de AT-teamleider. Op operationeel niveau vinden continu dienstbesprekingen plaats waarbij sturing aan het personeel wordt gegeven.

Ten tijde van het onderzoek bestond het AT uit dertien fte's inclusief de directe leidinggevende. Deze capaciteit is onvoldoende. De wens van het KPC is om twee secties

binnen het AT te vormen. Elke sectie moet bestaan uit acht medewerkers en één senior medewerker als directe leidinggevende. Aan het hoofd van het AT moet een commandant met de algehele leiding worden belast. Ten tijde van het onderzoek waren zes medewerkers van het KPC bezig met het volgen van de AT-opleiding om het team te versterken.

Voor toelating tot het AT moet de sollicitant tenminste vijf jaar politie-ervaring hebben opgedaan. De sollicitanten worden medisch gekeurd, onder andere ter vaststelling van het gezichtsvermogen. Verder wordt een psychologische test, een conditietest, een schietvaardigheidstest, een test van doorzettingsvermogen en een intern integriteitsonderzoek afgenomen. De afdeling personeelszaken verstrekt een overzicht van het ziektepatroon van de betreffende sollicitant en wordt respectievelijk bij de directe chef en de afdeling interne zaken informatie ingewonnen over de werkhouding en mogelijke lopende disciplinaire en strafrechtelijke onderzoeken.

De AT-opleiding wordt niet regelmatig verzorgd, maar recentelijk zijn er twee opleidingen verstrekt. De opleidingen worden door Nederlandse docenten van de Politie Academie en de Dienst Speciale Interventie (DSI) verzorgd en zijn gebaseerd op de Nederlandse normen voor het AT. De AT-opleiding duurt elf weken. De cursisten worden getraind in de vaardigheden zoals het betreden van panden, autoprocedures, straatprocedures, schieten, zelfverdediging (boksen), mentale vorming (stress bestendigheid) en conditie. In de laatste week wordt een examen afgelegd onder toezicht van de leidinggevenden van de Politieacademie en de DSI.

Het AT oefent twee keer per week. De trainingen zijn gericht om de verworven competenties te behouden. De trainingen worden door de leidinggevenden van het AT verzorgd.

Het AT moet over verschillende specialismen beschikken. In de praktijk blijkt echter dat het AT over een aantal specialisme niet beschikt of dat het aantal gespecialiseerde leden niet voldoende is. Verder blijkt dat sommige specialismen geen prioriteit genieten. Het AT heeft de noodzaak voor gespecialiseerde opleidingen of cursussen aan de korpsleiding bekend gemaakt.

De bindingstermijn als AT-lid bedraagt (formeel) vijf jaar. In de praktijk blijkt dat een AT-lid juist na vijf jaar het hoogtepunt bereikt als lid van het AT, waardoor het niet wenselijk is om het lid na vijf jaar het team te laten verlaten. Desalniettemin wordt een bepaalde bindingstermijn noodzakelijk geacht aangezien een AT-lid binnen de bovengrens werkt van de geweldspiraal waarbij potentiële gevaarstelling aan de orde is, waardoor een AT-lid constant aan stress situaties onderworpen is.

Middelen

Het AT beschikt over de voorgeschreven basis bewapening. Naast deze bewapening blijkt dat het AT over aanvullende bewapening beschikt. Uit onderzoek blijkt dat het AT ook over andere soorten materiele middelen beschikt, die in beginsel aan de veiligheidsvereisten voldoen. Een aantal middelen moeten echter geactualiseerd worden. Er is reeds een bestelling geplaatst voor de aanschaf van nieuwe middelen.

Het AT beschikt over drie actievoertuigen en één volledig gepantserde wagen. De voertuigen die ten tijde van het onderzoek in gebruik waren bleken niet omgebouwd te zijn tot AT-actievoertuigen. De actievoertuigen beschikten wel over voldoende ruimte en vermogen. De actievoertuigen zijn echter verouderd en zijn aan vervanging toe. Er werden nieuwe voertuigen besteld die aan de eisen voldoen. Tijdens wederhoorfase bleek dat deze voertuigen inmiddels waren aangeleverd. Het AT heeft geen materialenwagen. Naast de actievoertuigen beschikt het AT over één onopvallend dienstvoertuig dat ingezet wordt bij de voorverkenning. Er is behoefte aan nog één onopvallende auto, aldus de bevrageden.

Het proces voor de aanschaf van de middelen voor het AT verloopt via de bedrijfsvoering van het KPC en het ministerie van Financiën. Het proces duurt heel lang en wordt als bureaucratisch ervaren. Wegens tekort aan financiële middelen moeten keuzes worden gemaakt en soms slechts strikt het hoogst noodzakelijke worden aangeschaft.

Proces en procedure

Er zijn drie processtappen beschreven in het inrichtingsplan van het KPC die bij de inzet van het AT moeten worden uitgevoerd. Het betreft het proces voorbereiding, het proces uitvoeren van de aanhouding en het proces monitoring. Bij elk proces moeten een aantal procedures worden uitgevoerd.

Zo moet vóór de inzet van het AT een schriftelijke aanvraag door het onderzoeksteam worden ingediend. De schriftelijke aanvraag wordt door de AT-teamleider beoordeeld. Het strafbaar feit en de antecedenten zijn bepalend voor de vaststelling of de aanvraag AT-waardig is. Indien bij de beoordeling blijkt dat de aanhouding AT-waardig is, wordt de leiding van het KPC geïnformeerd en geadviseerd. In het geval de teamleider van oordeel is dat de aanvraag niet AT-waardig is, wordt de verzoeker hiervan in kennis gesteld en geadviseerd om een ander team in te zetten. Het inrichtingsplan van het KPC voorziet dat de UST in dat geval moet worden ingezet. De UST heeft geen specifieke training gevolgd, maar op eigen initiatief van de UST worden de aanhoudingsvaardigheden geoefend onder de begeleiding van een leidinggevende van het AT die bij UST was ingedeeld.

Indien de aanvraag AT-waardig wordt bevonden moet interne- en externe toestemming worden aangevraagd. De interne toestemming wordt door de AT-teamleider gevraagd aan de leiding van het korps. Er is geen duidelijkheid over de vraag of de korpschef, het hoofd RID of het divisiehoofd Informatie en Ondersteuning de interne toestemming moet verlenen. In het verleden stelde de teamleider een toestemmingsrapport op en verstuurde dit via e-mail, maar door werkdruk vindt geen vastlegging meer plaats.

De externe toestemming wordt door een lid van het onderzoeksteam gevraagd bij de zaaksofficier van Justitie of diens vervanger. De zaaksofficier van Justitie stelt op zijn beurt de HOvJ in kennis van de inzet van het AT. De verlening van de externe toestemming wordt evenmin vastgelegd.

De inzet van het AT is afhankelijk van enkele criteria die in het inrichtingsplan van het KPC en in een beleidsstuk van het OM zijn vastgesteld. Bij het verlenen van (extern en intern) toestemming toetsen het OM en het KPC de inzet aan deze vastgestelde criteria. In de praktijk blijkt dat het AT hoofdzakelijk wordt ingezet bij aanhoudingen van vuurwapen gevaarlijke verdachten, voor het verrichten van ondersteunende- en beveiligingstaken en voor het transport van verdachten. Volgens een overgelegd overzicht is het AT in de betrokken periode niet ingezet in verband met terrorisme en het boarden van vaartuigen.

Na verkregen toestemming wordt een voorverkenning (VVK) gedaan en vervolgens een operationeel plan opgesteld. De leden van het AT worden opgeroepen om zich op een afgesproken tijd op dienst te melden.

Het volgende proces is het uitvoeren van de aanhouding. Bij dit proces wordt alle relevante informatie over de zaak en het actieplan in een briefing besproken met de leden. De AT-leden zijn gemaskerd bij de uitvoering van de aanhoudingen en de verdachten worden daarbij geblinddoekt. Deze handelingen worden bekritiseerd door het CPT maar volgens procedure van het AT noodzakelijk geacht in verband met de veiligheid.

Na de actie wordt een debriefing gehouden. Knelpunten worden opgelost door nieuwe afspraken te maken over de wijze van uitvoering.

De resultaten van de acties van het AT worden bij processen-verbaal van aanhouding, verslag van binnentreden en andere processen-verbaal van bevindingen vastgelegd. Om de veiligheid van de AT-leden te borgen worden hun namen niet in het proces-verbaal genoemd maar vermeld onder een codenummer.

Andere vormen van vastlegging geschieden in een Excel computerprogramma. Er worden geen rapportages in het computer Actpolsysteem opgenomen doordat er geen module AT in het systeem is ingevoerd.

De processtappen worden gemonitord door de AT-teamleider en de aanvrager. De leidinggevenden en de korpschef worden over het verloop van de processtappen geïnformeerd. Indien nodig wordt een overleg belegd met de leiding van het KPC.

Conclusie

Ondanks enige tekortkomingen concludeert de Raad dat het AT in Curaçao voldoende in staat is om acties veilig uit te voeren. Er zijn voldoende waarborgen in de organisatie, de middelen en de processen en procedures die het AT in staat stelt om de acties veilig uit te voeren.

Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

1. Draag zorg op middellange termijn dat de AT-leden specialistische opleidingen kunnen volgen om onder andere de vaardigheden om vaartuigen te boarden en om bij complexe interventies op te treden beheersen;
2. Bewerkstellig dat de procedure om de nodige financiële middelen ter beschikking te stellen zodanig wordt ingericht dat onnodige vertragingen en oponthoud wordt voorkomen;
3. Draag zorg om tijdig opleidingen te verzorgen om de gewenste bezetting van het AT te waarborgen;
4. Draag zorg voor het vaststellen van procedures zodat AT-leden bij het dragen van een masker achteraf geïdentificeerd kunnen worden;
5. Draag zorg voor een wettelijke grondslag voor het blinddoeken van aangehouden verdachten.

Ten aanzien van het KPC

1. Draag zorg om alle acties van de inzet van het AT te registreren;
2. Draag op korte termijn zorg voor het vaststellen van regels ten aanzien van interne toestemmingsprocedure;
3. Draag op korte termijn zorg voor een EHBO-cursus ten behoeve van het AT;
4. Draag zorg voor het vaststellen van richtlijnen ten aanzien van de opleiding(en) en het in- en uitstroombeleid voor het AT;
5. Draag zorg voor de speciale training van de leden van de UST om de 'niet AT-waardige' aanhoudingen te verrichten;

1

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Raad stelt jaarlijks in zijn jaarplan de onderzoeken voor het daaropvolgend jaar vast. Volgens het jaarplan 2016 verricht de Raad een inspectie-onderzoek om na te gaan in hoeverre het arrestatieteam voldoet aan de gestelde (kwaliteits-)normen.

Het is van wezenlijk belang dat justitie kan rekenen op een arrestatieteam dat aan de internationale normen voldoet. Het doel van de inzet van het arrestatieteam is gericht op het scheppen van veiligheid voor de gemeenschap in zijn algemeen. Het inrichtingsplan van het KPC stelt dat de Aanhoudings- en Ondersteuningseenheid (AOE), het zogenoemde Arrestatieteam (AT), is ingesteld om bij aanhoudingen er voor te zorgen dat de veiligheid van alle betrokkenen, te weten de burger, de politieambtenaar en de verdachte niet in het geding komt. De inzet van een AT is erop gericht om geweld te voorkomen of te beheersen door snel en vooral verrassend op te treden bij de aanhouding en het gevaar voor derden tot een minimum te beperken. In dit kader is het van essentieel belang dat het AT op zodanige wijze is georganiseerd dat het team geacht kan worden de veiligheid van alle justitiabelen te kunnen garanderen.

1.2. Doelstelling

De Raad wil met dit onderzoek nagaan in welke mate garanties zijn ingebouwd om de kwaliteit van het AT te waarborgen ten einde aan de voorgestelde doelstelling te voldoen. Hiervoor is van belang om de organisatie, de middelen en de processen en procedures inzichtelijk te maken en om te signaleren of er eventuele knel- en verbeterpunten zijn. Ten aanzien van de organisatie worden de aspecten met betrekking tot de inrichting, sturing en personele aspecten onderzocht. Voor wat betreft de middelen wordt nagegaan welke uitrusting en overige materiële middelen het AT ter beschikking heeft en of op voldoende financiële middelen kan worden gerekend. De Raad beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het AT, hetgeen van belang is voor de veiligheid van alle betrokkenen.

1.3. Centrale vraag en onderzoeksvragen

1.3.1. Centrale vraag

In welke mate is het AT toegerust op zijn taakuitoefening?

1.3.2. Onderzoeksvragen

De volgende deelvragen zijn opgesteld om de centrale vraag op te beantwoorden:

1. Hoe is het AT georganiseerd?
2. In hoeverre beschikt het AT over de benodigde middelen?
3. In hoeverre vindt de inzet van het AT conform vastgelegde processen en procedures plaats?

1.4. Toetsingskader

Als toetsingskader hanteert de Raad de Rijkswet Politie, het landsbesluit bewapening en overige uitrusting politie, het inrichtingsplan van het KPC, communiqués en andere beleidsreglementen. Ook de Nederlandse normen voor het AT, voor zover deze hier te lande gehanteerd worden, maken deel uit van het toetsingskader.

1.5. Afbakening

Het onderzoek heeft betrekking op de periode 2010 tot en medio 2016. Het onderzoek is beperkt tot het veiligheidsaspect. Andere aspecten zoals rechtspositie van de AT leden vallen buiten het onderzoekskader. Het onderzoek is verricht in de periode maart tot en met juni 2016.

1.6. Onderzoeksaanpak en methode

Literatuur en wet- en regelgeving zijn bestudeerd. Alle relevante beleidstukken en daarin voorkomende normen over het AT zijn verzameld. Er zijn vragenlijsten opgesteld die gebruikt werden om functionarissen te interviewen teneinde een beeld te vormen over de mate waarin de taak van het AT conform planvorming wordt uitgevoerd. Om dit beeld te completeren zijn geregistreerde overzichten van het AT geraadpleegd en is een aanschouwing gedaan van een training van het AT.

1.7. Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden de inleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. In het tweede, derde en vierde hoofdstuk worden respectievelijk de bevindingen van het onderzoek ten aanzien van de organisatie, de middelen en de processen en procedures beschreven. Het vijfde hoofdstuk bevat de analyse, terwijl in het zesde hoofdstuk de conclusie en aanbevelingen worden beschreven.

2

2. Organisatie

2.1. Wetgeving en beleid

In artikel 7, eerste lid, van de Rijkswet Politie¹ wordt gesteld dat elk van de landen zorg moet dragen voor een kwalitatief volwaardig en professioneel politiekorps. In het tweede lid van het artikel staat dat elk van de landen bij of krachtens landsverordening of bij of krachtens wet regels moeten stellen over de inrichting en organisatie van het politiekorps met het oog op een zo effectief en efficiënt mogelijke uitvoering van de politietaak waarbij in ieder geval onder meer voorzien moet worden in het taakgebied van de aanhouding van vuurwapengevaarlijke verdachten.

Het thema aanhouding van vuurgevaarlijke verdachten is in het inrichtingsplan van het KPC geregeld. Het KPC heeft een afdeling Recherche Informatiedienst (verder RID). De RID wordt onderverdeeld in onder andere de divisie Informatie en ondersteuning. De divisie Informatie en ondersteuning heeft een unit Informatie en een unit Ondersteuning. Het AT is één van de teams die onder de unit ondersteuning valt.

Verder wordt in het inrichtingsplan de processen en procedures die gehanteerd worden bij de inzet van het AT beschreven. Er is geen specifiek beleid opgesteld ten aanzien van werving en selectie van het AT-personeel, de opleiding en training, de specialisatie en het in- en uitstroombeleid. Hiervoor worden de Nederlandse normen gehanteerd. Tevens zijn er geen specifieke voorschriften opgesteld voor het optreden en gebruik van bevoegdheden door het AT.

In het rapport “0-meting Arrestatieteam”² werd aanbevolen om een fulltime AT als een herkenbare eenheid in de organisatiestructuur op te nemen vanwege de aantallen en aard van de operaties, de tijd die nodig is voor de voorbereidingen van de acties en voor het houden van de noodzakelijke trainingen op fysiek mentale vaardigheden en procedures.

Uit onderzoek blijkt dat in de praktijk, in tegenstelling tot het inrichtingsplan en genoemde aanbevelingen, alleen de teamleider en de plaatsvervangende teamleider van het AT op basis van fulltime bij het AT tewerk zijn gesteld en onder andere belast zijn met de voorbereiding van de acties en de trainingen. Tijdens het wederhoorfase is gebleken dat er een derde leidinggevende permanent is ingezet bij het team. De medewer-

¹ Rijkswet van 7 juli 2010, houdende regeling van de inrichting, de organisatie, het gezag en het beheer van de politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

² Rapport Politie Rotterdam Rijnmond, 30 maart 2007, door C.L. Knape en R.J. Weemhof.

kers van het AT zijn niet permanent bij het AT ingedeeld. De medewerkers van het AT zijn formeel (bij landsbesluit) ingedeeld bij een specifiek dienstonderdeel binnen het korps. Wegens tekort aan personeel binnen het korps kunnen de medewerkers van het AT niet permanent bij het AT blijven, aldus de lijnmanagers. Verder blijkt dat de inzet van de AT-leden op oproepbasis geschiedt. Volgens een van de lijnmanagers wordt het AT twee à drie keer per week ingezet, waardoor de leden niet fulltime beschikbaar hoeven te zijn. Per jaar verleent het AT twee a drie keer ondersteuning aan de andere arrestatieteams binnen het Caribisch deel van het koninkrijk. Volgens de respondent van het OM wordt het AT geregeld ingezet waardoor de werkdruk bij het team hoog is. Uit onderzoek blijkt dat het AT doorgaans gepland en soms spontaan wordt ingezet. Bij spontane uitruk moeten de leden zich binnen een half uur op het politiekantoor melden. Alle leden voldoen aan deze eis.

2.2. Taakstelling

Volgens het inrichtingsplan van het KPC bestaat de taken en dienstverlening van het AT hoofdzakelijk uit:

1. het verrichten van planmatige aanhoudingen;
2. het bewaken, beveiligen en waarnemen objecten en personen;
3. interventie en boarden van vaartuigen; en
4. het verlenen van specialistische ondersteuning.

In de praktijk blijkt dat het AT hoofdzakelijk wordt ingezet bij aanhoudingen van vuurgevaarlijke verdachten, ondersteuning (bijvoorbeeld bij huiszoekingen), beveiligingstaken en voor het transport van gevaarlijke gedetineerden.

Hieronder volgt een overzicht van de inzet van het AT over de periode 2014 en 2015. Uit het overzicht blijkt dat het AT niet is ingezet voor interventie en boarden van vaartuigen.

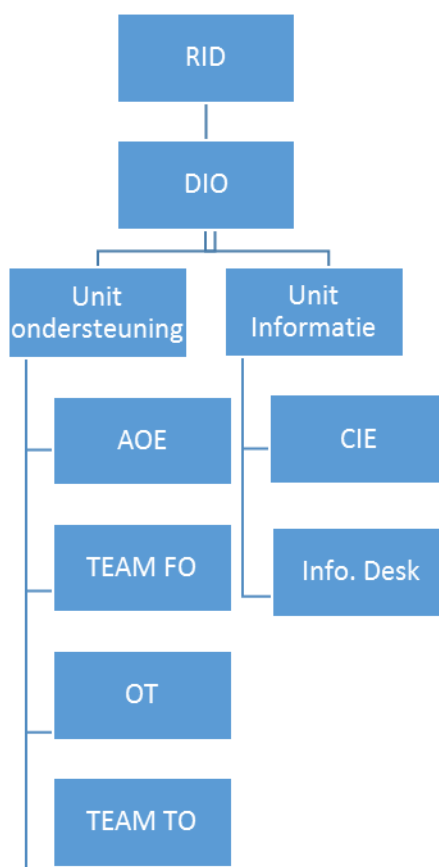
Datum	Actie
Op 06 februari 2014	Beveiliging en transport van cellencomplex Barber-Stadhuis-cellencomplex Barber
Op 08 februari 2014	Begeleiding en beveiliging wapentransport Koninklijke Marine, Marine Basis Hato-Marine Basis Parera.
Op 11 februari 2014	Voorverkenning
Op 12 februari 2014	Binnentreding gevolgd door in beslag name 1 vuistvuurwapen en aanhouding 2 verdachten.
Op 16 februari 2014	Binnentreding 1 pand en 3 appartementen ter bevrizing voor zoekploeg BROB.

Op 19 februari 2014	Binnentreding ter bevrozing voor zoekploeg (wapenteam).
Op 19 februari 2014	VVK (voorverkenning) 2x panden
Op 20 februari 2014	Binnentreding ter bevrozing 2 panden.
Op 21 februari 2014	Stand-by actie i.v.m. aanhouding
Op 23 februari 2014	Stand-by actie i.v.m. aanhouding.
Op 25 februari 2014	Aanhouding en transport verdachte.
Op 26 februari 2014	Voorbereiding en voorverkenning.
Op 27 februari 2014	Transport en beveiliging verdachte van cellencomplex Barber-Stadhuis-cellencomplex Barber.
Op 27 februari 2014	Ondersteuning en beveiliging onderzoeksteam RST.
Op 27 februari 2014	Autoprocedure te EEG weg gevolgd door aanhouding en transport verdachte.
Op 28 februari 2014	Stand-by actie i.v.m. Teener Parade.
Op 02 november	Transport en beveiliging verdachte HVB-BR-HVB
Op 05 november 2014	Binnentreding gevolgd door aanhouding verdachte en in beslag name explosieven.
Op 06 november 2014	Derde opwerkdag AT (instest).
Op 09 november 2014	Voorverkenning i.v.m. opkomende binnentredingen.
Op 10 november 2014	Binnentreding gevolgd door aanhouding verdachte.
Op 10 november 2014	Binnentreding gevolgd door aanhouding verdachte
Op 11 november 2014	Transport en beveiliging HVB-Stadhuis-HVB.
Op 13 november 2014	Transport en beveiliging HVB-BR-HVB.
Op 19 november 2014	Transport en beveiliging verdachten i.v.m. zitting pro-forma te Stadhuis. HVB-Stadhuis-HVB. Het At werd hierbij door de EVT (VKC) ondersteund.
Op 23 november 2014	Stand-by actie i.v.m. mogelijke overval.
Op 24 november 2014	Vierde opwerkdag AT (instest).
Op 28 november 2014	Transport, begeleiding en beveiliging drugspartij N.B.D. ter vernietiging.

Op 06 januari 2015	Transport en beveiliging HVB-Stadhuis-HVB.
Op 07 januari 2015	Stand-by actie i.v.m. aanhouding verdachte moord.
Op 08 januari 2015	Aanhouding te Breestraat (O) van de verdachte gevolgd door transport van de verdachte.
Op 13 januari	Transport en beveiliging gedetineerde HVB-Stadhuis-HVB.
Op 21 januari	Transport en beveiliging gedetineerde HVB-Stadhuis-HVB.
Op 25 januari	Transport en beveiliging gedetineerde HVB-Airport.
Op 26 januari	Transport en beveiliging gedetineerde Airport-WTRC.
Periode 26 januari t/m 1-2-2015	Beveiliging WTRC, transport en beveiliging gedetineerde en toezicht te Stadhuis.

2.3. Sturing en controle

Het inrichtingsplan stelt dat er een hoofd RID, een divisiehoofd Informatie en Ondersteuning, een unithoofd Ondersteuning en een AT-teamleider is. Deze functionarissen zijn belast met de sturing. Hieronder wordt de structuur van de RID schematisch weergegeven:

Sturingsoverleg wordt volgens de plannen georganiseerd op strategisch, tactisch en operationeel niveau, waarbij de aandacht onder meer gevestigd is op de benoemde prioriteiten, doelstellingen en accountability. Strategische overleggen vinden plaats in het MT- en het RID-overleg. Het MT-overleg wordt tussen de CKPC, het hoofd RID, het hoofd PD en het hoofd Bedrijfsvoering gehouden en vindt wekelijks plaats. Aan het RID-overleg nemen deel het hoofd RID en de divisiehoofden DIO, DGC en DCR. Het RID-overleg moet formeel tweemaal per maand plaatsvinden. Vanwege veel informele contacten worden de RID-overleggen niet volgens de vastgestelde frequentie gehouden. Op tactisch niveau wordt overlegd tussen het hoofd DIO en de AT-teamleider. Er is geen vastgestelde frequentie, maar de overleggen vinden naar behoefte plaats. Op operationeel niveau vinden continu dienstbesprekingen plaats.

2.4. Personeel

De capaciteit

Volgens het inrichtingsplan heeft het AT één teamleider, twee senior medewerkers en elf medewerkers. Het rapport nulmeting beval aan om het AT in twee secties onder te verdelen. Elke sectie moet bestaan uit acht medewerkers en één sectiecommandant. Verder moet het team onder leiding van een teamchef staan. Een dergelijke bezetting bevordert de operationele slagkracht en biedt voldoende roosterrust voor de medewerkers.

Ten tijde van het onderzoek bestond de bezetting van het AT uit dertien leden. Er was één medewerker langdurig afwezig. Volgens de respondenten van het KPC is de in het inrichtingsplan vermelde personele capaciteit onvoldoende. Volgens de respondenten van het KPC is het wenselijk om het AT in twee secties onder te verdelen. Elke sectie moet bestaan uit acht medewerkers en één senior medewerker als directe leidinggevende. Aan het hoofd van het AT moet een commandant met de algehele leiding worden belast. Om de gewenste secties op te richten waren ten tijde van het onderzoek zes medewerkers van het KPC bezig met het volgen van de AT-opleiding. Na afronding zouden deze medewerkers het AT kunnen versterken.

Werving en selectie

In de praktijk wordt een aantal criteria gehanteerd voor de werving van nieuwe leden. De sollicitant moet beschikken over tenminste vijf jaar politie-ervaring. De sollicitanten worden medisch gekeurd onder andere ter vaststelling van het gezichtsvermogen. Er worden verschillende testen afgenomen zoals: een psychologische test, een conditietest, een schietvaardigheidstest en een test van doorzettingsvermogen. Verder wordt een intern onderzoek ten aanzien van de integriteit van de sollicitant verricht. De PZ van het korps verschaft een overzicht van het ziektepatroon van de sollicitant. Er wordt informa-

tie ingewonnen bij de directe chefs omtrent de medewerker en bij de afdeling interne zaken van het korps over mogelijke lopende disciplinaire- en strafrechtelijke onderzoeken.

Opleiding en training

Om het niveau en de vereiste capaciteit van de leden van het AT te waarborgen moet de organisatie in staat zijn om nieuwe leden op te leiden. Verder moet de organisatie voortdurend trainingen (doen) verzorgen om de vaardigheid van de leden op peil te houden en de veiligheid te waarborgen. De opleiding en trainingen moeten multidisciplinair zijn en in ieder geval betrekking hebben op mentale vorming, conditie training, schietvaardigheid, zelfverdediging (boksen) en procedures.

De AT-opleiding wordt niet met de gewenste regelmaat verzorgd. Na elf jaar geen opleiding werd een nieuwe opleiding in het jaar 2015 georganiseerd. In het jaar 2016 is een andere opleiding verzorgd. Volgens een respondent is het de bedoeling om volgend jaar weer een opleiding te verzorgen. De opleidingen worden in Aruba verzorgd door Nederlandse docenten van de Politie Academie en de Dienst Speciale Interventie (DSI). De opleidingseisen zijn overgenomen van de Nederlandse AT-normen. De duur van de opleiding is elf weken. De cursisten worden getraind in de vaardigheden zoals het betreden van panden, autoprocedures, straatprocedures, schieten, zelfverdediging (boksen), mentale vorming (stress bestendigheid) en conditie. In de laatste week wordt een examen afgelegd onder toezicht van de leidinggevenden van de Politieacademie en de DSI. Bij het behalen van het examen wordt een diploma van de Politie Academie uitgereikt.

Het AT oefent twee keer per week. De trainingen zijn erop gericht om de verworven competenties te behouden. De trainingen worden door de leidinggevenden van het AT zelf verzorgd. De leidinggevenden zijn hiervoor door de Nederlandse docenten getraind.

Individuele specialismen

Om de kwaliteit van het AT te verhogen en ook de veiligheid bij de interventies beter te borgen is het noodzakelijk dat de leden over een aantal vaardigheden beschikken, waaronder:

- scherpschutter;
- duiken (getraind voor specialistische werkzaamheden onder water bijv. ter ondersteuning van de forensische recherche);
- klimmen (getraind in het werken en coördineren tijdens actie van teamleden op extreme hoogte);

- specialistische rijopleiding (SRO. Getraind om speciale manoeuvres uit te voeren);
- sleutelspecialisme (getraind in het openen/toegankelijk maken van vergrendelde of beveiligde deuren);
- hondengeleider (getraind in het leiden van AOT hond);
- camouflage (getraind in het onopgemerkt opgaan in het gebied);
- explosieven expert (getraind in het werken met explosieven);
- diplomatieke beveiliging (VIP);
- crisiscommunicatie (getraind in het communiceren in crisissituaties); en
- vuurwapendocent (leidt en geeft vuurwapen trainingen/instructies met de huidige of nieuwe wapens).

Het AT heeft één scherpschutter en één vuurwapendocent. Er is behoefte aan nog twee andere scherpschutters en twee andere vuurwapendocenten. Er is ook behoefte aan één teamleider scherpschutter. Hiervoor moet een speciale opleiding worden gevolgd. Ten tijde van het onderzoek was één AT-lid bezig met een VIP-opleiding in Nederland. Het AT heeft geen expertise op de specialisatiegebieden: duiken, werken met explosieven, rijdeskundigheid, crisis communicatie en camouflage. Er is ook behoefte om de AT-leden een EHBO-cursus te laten volgen. De respondent van het AT stelt dat een daartoe strekkend voorstel is ingediend bij de korpsleiding. Er is reeds besloten dat een opleiding 'explosief deskundige' zal worden verschaft. Sleutelspecialismen, klimmen en hondengeleider zijn geen prioriteiten, aldus de respondent van het AT.

In- en uitstroombeleid

De interventies van het AT vergen een hoge mate van fysiek en mentale inzet van de leden, hetgeen aanleiding is geweest om een maximale bindingstermijn te bepalen. Volgens de Nederlandse normen is deze bindingstermijn vijf jaar.

Uit onderzoek blijkt dat de bindingstermijn van vijf jaar niet wordt gehanteerd. Na vijf jaar heeft een AT-lid veel ervaring opgedaan en heeft het veel toegevoegde waarde, aldus de respondenten. Volgens de respondent van het AT is de bindingstermijn in Nederland verhoogd naar zeven, daarna naar twaalf en is het inmiddels afgeschaft. Sommigen zien nog steeds de toegevoegde waarde in van een bindingstermijn, aangezien een AT-lid constant bij vuurgevaarlijke en levensbedreigende situaties wordt ingezet en constant aan stress situaties is onderworpen en hij daardoor fysiek en mentaal vermoeid raakt. In het rapport 0-meting werd op grond van deze feiten geadviseerd om de bindingstermijn op acht jaar vast te stellen.

3

3. Middelen

3.1. Algemeen

De (tijdige) aanschaf en onderhoud van de middelen voor het AT zijn essentieel om de veiligheid en de kwaliteit van het AT te waarborgen. Dit houdt in dat de benodigde middelen tijdig moeten worden aangeschaft en vervangen. Hiervoor moeten de nodige financiële middelen beschikbaar worden gesteld en het proces tot aanschaf van de middelen moet soepel verlopen. De middelen moeten tevens adequaat zijn voor de activiteiten van het AT.

3.2. Uitrusting

De basis bewapening van een AT bestaat op grond van het Landsbesluit bewapening en overige uitrusting politie uit een semi automatische vuurwapen, MP-5 pistoolmitrailleur, jachtgeweer, gasgeweer met projectielen, pepperspray busje en munitie.³

Uit onderzoek blijkt dat het AT over genoemde basis bewapening beschikt. Naast deze bewapening blijkt dat het AT over aanvullende bewapening beschikt. Het AT beschikt namelijk over een vuurwapen waarmee langeafstand precisievuur kan worden afgegeven en een vuurwapen genaamd 'Suminition' dat speciaal voor oefeningen wordt gebruikt. De ontwikkelingen op het vakgebied worden continu gevolgd door het AT om bijvoorbeeld nieuwe beschikbare wapens aan te kunnen schaffen. Dit is noodzakelijk om de veiligheid te borgen.

De overige uitrusting waarover een AT moet beschikken zijn:

1. kogelwerende helmen en vesten;
2. kogelschilden;
3. handboeien;
4. gereedschappentasje;
5. handlamp;
6. handschoenen;
7. koppel met beenholster;
8. nachtkijkers en verrekijkers;

³ Volgens artikel 6, eerste lid, van het Landsbesluit bewapening en overige uitrusting politie, bestaat de bewapening van de ambtenaar die behoort tot een aanhoudings- en ondersteuningseenheid, tijdens de uitoefening van de dienst bij deze eenheid mede uit:

- a. een pistoolmitrailleur met de daarbij behorende munitie;
- b. een gasgeweer met bijbehorende gasprojectielen; en
- c. een semiautomatisch vuurwapen.

In het derde lid van het artikel wordt gesteld dat de korpsbeheerder het AT met een politiehond kan bewapenen.

9. overalls;
10. schoeisel;
11. gasmasker; en
12. explosieven.

Uit onderzoek blijkt dat het AT over de overige uitrusting beschikt. Door de steeds toenemende vormen en ernst van geweldsdelicten is het noodzakelijk dat de beschikbare middelen tijdig worden vervangen. Er is reeds een bestelling geplaatst voor de aanschaf van nieuwe middelen. Binnenkort zal het explosief materiaal worden uitgebreid. Voor het gebruik ervan is een speciale training vereist.

3.3. Voertuigen

Het AT moet over voertuigen beschikken met voldoende vermogen en ruimte. De voertuigen moeten worden getransformeerd in een AT-actievoertuig door bepantsering (volledig en semi/half) en dienen te worden voorzien van uitrustingsopslagplaatsen. Daarnaast moet het AT over een materialenwagen beschikken.

Het AT beschikte ten tijde van het onderzoek over drie actievoertuigen en één volledig gepantserde wagen. De actievoertuigen waren niet omgebouwd tot AT-actievoertuigen, maar beschikten wel over voldoende ruimte en vermogen. De actievoertuigen waren verouderd en aan vervanging toe. Het gepantserde voertuig kan alleen voor het transport van autoriteiten en gevaarlijke verdachten worden ingezet. Er zijn nieuwe speciaal voor het politiewerk bestemde actievoertuigen besteld die half-gepantserd zijn. In de wederhoorfase vernam de Raad dat deze voertuigen aan het AT zijn geleverd. Het AT beschikt niet over een materialenwagen. Een materialenwagen is ideaal, maar is geen prioriteit, aldus de respondent van het AT.

Naast de actievoertuigen beschikt het AT over één onopvallend dienstvoertuig dat ingezet wordt bij de voorverkenning. Er is behoefte aan nog één onopvallende auto. Als een tweede onopvallend voertuig nodig is wordt dat thans geleend bij de andere afdelingen.

3.4. Financiën

Om de middelen voor het AT aan te schaffen en trainingen en opleidingen te verzorgen, moeten voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Het proces voor de aanschaf van de middelen voor het AT verloopt via de bedrijfsvoering van het KPC en het ministerie van Financiën. Het korps dient tijdig een verzoek in bij het ministerie van Financiën om goedkeuring te verkrijgen, maar het proces duurt heel lang en verloopt moeilijk, aldus de lijnmanagers van het KPC. Financiën beoordeelt de noodzaak en bepaalde ver-

zoeken worden soms afgewezen. Het AT kan hierdoor niet altijd tijdig over de gewenste (aanvullende of geavanceerde) materiële middelen beschikken. Er moeten keuzes worden gemaakt en soms slechts voor dat moment strikt noodzakelijke materiële middelen worden aangeschaft, aldus de respondenten.

4

4. Proces en procedure

4.1. Proces voorbereiding

De inzet van zware geweldsmiddelen door de overheid moet verlopen conform bepaalde processen en procedures om zoveel mogelijk de veiligheid van alle justitiabelen te waarborgen. In het inrichtingsplan van het KPC zijn er drie processtappen beschreven die bij de inzet van het AT voor het aanhouden van vuurwapengevaarlijke verdachten moeten worden uitgevoerd. Het betreft het proces voorbereiding, de aanhouding en de monitoring. Het doel van het proces voorbereiding is volgens het inrichtingsplan het bereiken dat het inzetverzoek wordt ontvangen en beoordeeld, dat dit leidt tot het samenstellen van een operationeel plan van aanpak waarin onder andere de te volgen tactiek is beschreven. Verder wordt gesteld dat bij de voorbereiding van de aanhouding de volgende activiteiten moeten worden uitgevoerd:

- ontvangen inzet verzoek AOE;
- beoordeling en advies Commandant AOE;
- vergaren informatie door de Commandant AOE;
- aanvraag interne toestemming inzet AOE;
- aanvraag externe toestemming inzet AOE;
- voorverkenning; en
- samenstelling, goedkeuring oplegging operationeel plan.

Voor de inzet van het AT voor het bewaken, het beveiligen, het waarnemen en het verlenen van specialistische ondersteuning zijn er geen formele processen en procedures vastgesteld. De aanvraag geschiedt mondeling en wordt gedaan door het OM, de leiding van het korps of door een tactisch team. In de praktijk hanteert de AT-teamleider een aantal criteria bij de beoordeling van deze vormen van inzet. De AT-teamleider toetst bijvoorbeeld of de zaak waarbij de verdachte betrokken is gangs-gerelateerd is en of er levensbedreigende omstandigheden aanwezig zijn.

4.1.1. Ontvangen van het verzoek

De procedure voor de inzet van het AT voor de aanhouding van vuurgevaarlijke verdachten begint met het indienen van een schriftelijke aanvraag door het onderzoeksteam. De aanvraag wordt bij de teamleider van het AT ingediend. Er is een modelformulier 'aanhoudingsverzoek' dat door een lid van het onderzoeksteam moet worden ingevuld, waarbij melding wordt gemaakt van:

- de zaakofficier van Justitie die toestemming heeft verleend voor de inzet van het AT;
- het feit waarvoor de aanhouding wordt verzocht;

- de reden voor de inzet van het AT; en
- de hulpofficier van Justitie voor wie de verdachte moet worden voorgeleid.

4.1.2. Beoordeling en advies

De schriftelijke aanvraag wordt door de AT-teamleider besproken met de aanvrager. Van belang voor het AT is primair om vast te stellen welke zaakofficier van Justitie de toestemming heeft verleend en welke hulpofficier van Justitie met de voorgeleiding is belast. De personalia en de criminele antecedenten van de verdachte worden gecontroleerd en er wordt nagegaan voor welke feit(en) de aanhouding wordt verzocht. Het strafbaar feit en de criminele antecedenten zijn bepalend voor de vaststelling of de aanvraag AT-waardig is. Indien bij de beoordeling blijkt dat de aanhouding AT-waardig is, wordt de leiding van het KPC van advies voorzien. Het advies houdt zakelijk in dat de AT-teamleider de leidinggevende informeert dat het AT de operatie veilig kan uitvoeren.

In het geval de teamleider van het AT van oordeel is dat de aanvraag niet AT-waardig is, wordt de verzoeker hiervan in kennis gesteld en geadviseerd om een ander team in te zetten. Doorgaans is dit de UST. Het inrichtingsplan van het KPC stelt dat politiemedewerkers van de UST ook openbare (orde)handhavingstaken uitvoeren. Een knelpunt is volgens de respondent van het AT dat het KPC niet heeft voorzien in specifieke training van het personeel van de UST om niet AT-waardige, maar wel hoog risicovolle aanhoudingen, te verrichten. De UST houdt op eigen initiatief aanhoudingsvaardigheid oefeningen onder begeleiding van een leidinggevende van de UST die tevens leidinggevende van het AT is. Deze leidinggevende is onlangs op full time basis bij het AT ingedeeld (zie 2.1.). De AT-teamleider is daarnaast voornemens om een speciale training/cursus voor de UST te organiseren.

4.1.3. Vergaren informatie

De aanvrager wordt uitdrukkelijk gevraagd of de HOvJ toestemming voor de inzet van het AT heeft verleend. Er wordt tevens gevraagd of er een machtiging tot binnentreden ter aanhouding is opgemaakt. De aanvrager moet de machtiging tot binnentreden van een woning overhandigen aan de AT-teamleider.

4.1.4. Interne toestemming

Het inrichtingsplan van het KPC vermeldt dat voor de inzet van het AT voor de aanhouding en ondersteunende activiteiten interne (door het korps) en externe toestemming (door het OM) moet worden verkregen.

In de praktijk wordt de interne toestemming voor de aanhouding na het verkrijgen van de externe toestemming gevraagd. De interne toestemming wordt door de AT-teamleider gevraagd. Er is geen duidelijkheid over de vraag of de korpschef, het hoofd RID of het divisiehoofd Informatie en Ondersteuning toestemming voor de inzet van het AT moet verlenen. Door een aantal respondenten is gesteld dat de korpschef de toestemming verleent. Anderen menen dat het verlenen van toestemming is gemandateerd aan het hoofd RID en het divisiehoofd Informatie en Ondersteuning. De toestemming wordt niet vastgelegd. In een aanwijzing van het OM wordt gesteld dat de korpschef geïnformeerd moet worden over de inzet van het AT.

4.1.5. Externe toestemming

Er is een beleidsregel 'Toestemmingsprocedure en inzetcriteria AT'. Volgens de beleidsregel moet de Hoofdofficier van Justitie toestemming verlenen voordat het AT wordt ingezet. Deze toestemming kan ook mondeling door de zaaks- of piket officier van Justitie, namens de HOvJ worden verleend.

Uit onderzoek blijkt dat in de praktijk de externe toestemming door een lid van het onderzoeksteam wordt gevraagd en dat de zaakofficier van Justitie of diens vervanger de toestemming verleent. De zaakofficier van Justitie stelt op zijn beurt de HOvJ in kennis van de inzet van het AT. Door het geweldspectrum, het aantal vuurwapens en het type vuurwapens in omloop neemt de behoefte toe om het AT in te zetten en wordt doorgaans toestemming verleend, aldus het OM. Volgens het OM wordt bij de beoordeling over de inzet de criteria strikt toegepast. Deze overweging is noodzakelijk omdat de inzet van het AT nogal ingrijpend is voor de verdachte. Verder blijkt dat de verlening van externe toestemming niet wordt vastgelegd.

4.1.5.1. Inzetcriteria

Het inrichtingsplan van het KPC stelt dat het AT wordt ingezet indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat levensbedreigende omstandigheden tegen de politie of anderen dreigen. Verder stelt het inrichtingsplan dat het AT op verzoek ingezet wordt om vuurwapengevaarlijke verdachten aan te houden.

Volgens de beleidsregel van het OM kan de inzet van het AT in de navolgende gevallen plaatsvinden:

1. Het verrichten van aanhoudingen in gevallen waarbij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat sprake is dat de verdachte een voor onmiddellijk gebruik gereed zijnd vuurwapen of een ander wapen dat naar zijn aard bestemd is om op afstand te worden gebruikt bij zich heeft en dat tegen personen zal gebruiken.
2. Het bewaken en beveiligen van personen.

3. Het assisteren bij het bewaken en beveiligen van transport van getuigen, verdachten of gedetineerden.
4. Het assisteren bij het bewaken en beveiligen van objecten.
5. Het optreden bij gijzelingen en kapingen al dan niet met een terroristisch oogmerk.
6. Het optreden in levensbedreigende situaties, daar waar de reguliere politie onvoldoende training en specialistische middelen tot zijn beschikking heeft.
7. Het adviseren en zodanig assisteren van andere politie-eenheden bij het plannen en uitvoeren van tactisch of technisch moeilijk uitvoerbare aanhoudingen of grootschalig optreden.
8. Het assisteren bij het tegengaan van aanlandingen van verdovende middelen en illegalen.

Bij het verlenen van (externe en interne) toestemming toetsen het OM en het KPC de inzet aan de criteria. Een indicatie van een vuurgevaarlijke verdachte wordt aanwezig geacht in het geval de verdachte een vuurwapen heeft gebruikt tijdens een overval of conform de strafkaart reeds veroordeeld is wegens vuurwapengebruik.

Verder blijkt dat het AT niet is getraind om ingezet te worden bij complexe terroristische aanslagen (interventies). Volgens de respondent van het AT zou de AT-opleiding met twee à drie weken moeten worden verlengd om deze vaardigheden aan te leren.

Het AT heeft een cursus/training van twee weken gevolgd bij de Kustwacht. Daarbij werd expertise uitgewisseld ten aanzien van aanhoudingsvaardigheden en het boarden van vaartuigen door respectievelijk het AT en de kustwacht.

4.1.6. Voorverkenning

Nadat toestemming is verkregen wordt een voorverkenning (VVK) gedaan. Hiertoe worden twee leden van het AT ingezet. Het doel van de voorverkenning is om de ligging, de plattegrond, de rijroute, de omgeving, de afrastering en de toegangsdeur van de te betreden plaats in kaart te brengen. Daarnaast moet het verkenningsteam de woning fotograferen. De bevindingen van het voorverkenningsteam worden in een (VVK-)rapport vastgelegd.

4.1.7. Opstellen operationeel plan

Alle informatie uit het VVK-rapport wordt geanalyseerd en besproken door het verkenningsteam met de AT-teamleider. Het voorverkenningsteam stelt een operationeel plan op en legt dit voor aan de teamleider ter goedkeuring. Na vastlegging van het operationeel plan, worden de leden van het AT opgeroepen om zich op een afgesproken tijd op

dienst te melden. Volgens de interne normen van het AT moet een lid zich binnen halfuur na de oproep bij de wacht melden om uit te rukken. Alle leden voldoen ruimschoots hieraan.

4.2. Proces uitvoeren van de aanhouding

Het inrichtingsplan van het KPC stelt dat de activiteiten die uitgevoerd moeten worden bij het proces uitvoeren van de aanhouding gericht moeten zijn op het bereiken dat de inzet volgens het operationeel plan wordt uitgevoerd.

De processtap uitvoeren van de aanhouding bestaat uit de volgende activiteiten:

- instrueren uitvoerende personeel;
- uitvoeren operationeel plan van aanpak;
- debriefen met uitvoerend personeel; en
- rapporteren.

4.2.1. Instrueren uitvoerende personeel

Volgens de teamleider van het AT wordt alle relevante informatie over de zaak en het actieplan tijdens de briefing besproken met de leden. Het operationeel plan wordt uitgelegd aan de leden en op onderdelen indien noodzakelijk aan het tactische team. Er is een briefings- modelformulier dat binnenkort door het AT zal worden gebruikt. Tijdens de briefing worden taken besproken en verdeeld onder de AT-leden.

4.2.2. Uitvoeren operationeel plan

Na de briefing wordt de actie conform het operationeel plan uitgevoerd. Op het briefingsmodelformulier wordt het operationeel plan uitgeschreven. De leden van het AT bedekken hun gezicht tijdens de actie met een masker zonder dat de nodige voorzieningen aanwezig zijn opdat het optredende politiepersoneel identificeerbaar is. Het CPT beveelt aan (rapport juni 2007) om het dragen van een masker alleen in uitzonderlijke gevallen toe te laten en dat de nodige voorzieningen moeten worden getroffen opdat betrokken politiefunctionarissen verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor hun acties.⁴ Volgens het OM is het dragen van een masker niet strijdig met de aanbevelingen van het CPT nu het CPT dit in uitzonderlijke gevallen geoorloofd acht.

⁴ Further, only exceptional circumstances could justify measures to conceal the identity of law enforcement officials performing arrests. Where such measures are applied, appropriate safeguards must be in place in order to ensure that the officials concerned are accountable for their actions (e.g. by means of a clearly visible number on the uniform).

Uit onderzoek blijkt ook dat conform de procedures van het AT aangehouden verdachten geblinddoekt worden afgevoerd. Het CPT beveelt aan om deze actie te verbieden wegens het ongeoorloofde intimidatie-effect dat deze actie op de verdachte heeft.⁵ De

De criminele situatie die zich al jaren op Curaçao manifesteert dwingt tot het nemen van deze maatregelen, volgens het OM. Volgens de respondenten is het dragen van masker en het blinddoeken van de verdachte geboden uit veiligheidsoverweging. Het Land Curaçao beaamt deze stellingen in zijn reactie op het rapport van 2007 en stelt dat deze maatregelen uit veiligheidsoverwegingen ook in Nederland worden toegepast.⁷

4.2.3. Debriefing

Na de actie van het AT komen de leden bijeen op het kantoor waar een debriefing wordt gehouden. Alle bijzonderheden, vanaf de aanvraag tot de uitvoering van het actieplan, worden in de debriefing besproken. Knelpunten worden gesignaleerd, besproken en er worden nieuwe afspraken gemaakt. Een voorbeeld daarvan zijn de afspraken die gemaakt zijn voor het afvoeren van verdachten. In de praktijk komt het voor dat vooral de tactische teams zich niet aan deze afspraken houden. Deze resultaten worden op het briefingsformulier genoteerd.

4.2.4. Rapporteren

De resultaten van de acties van het AT worden bij processen-verbaal van aanhouding, verslag binnentreden en andere processen-verbaal van bevindingen vastgelegd. Er is een voorziening getroffen om de identiteit van verbalisanten te waarborgen. Elk lid van het AT heeft een registratienummer dat in het proces-verbaal wordt vermeld. Daarnaast worden alle activiteiten in verband met de aanhoudingen in een Excel computerprogramma geregistreerd. Er zijn dossiers met alle relevante documenten opgeslagen. Er

⁵ The CPT has strong objections to law enforcement officials blindfolding apprehended persons. This practice in itself will have an unjustifiably intimidating effect on the persons concerned and will hamper the identification of those responsible if and when instances of ill-treatment arise. The CPT recommends that the blindfolding of persons who are in police custody be expressly prohibited.

⁶ Rapportnummer 2013/114.

⁷ It is not standard procedure to blindfold suspects. The current procedure is that suspects who are accused of a serious crime (such as murder) and who, according to information received by the police, are armed and dangerous, are blindfolded after their detention and while they are being transported from one point to another. These suspects are detained and transported by special, highly-trained police officers. The reason for the use of blindfolds is the wide range of factors that must be taken into account by the special arrest team when dealing with suspects who are suspected to be armed and dangerous. These include the suspect's size, age, any known history of violence, the availability of weapons, and any gang-related issues. To ensure the safety not only of the arresting officers but also of those being detained and transported, the arrest team uses blindfolds in these specific cases.

worden geen rapportages in het computer Actpolsysteem opgenomen doordat er geen module AT in het systeem is ingevoerd.

4.3. Proces monitoring

Het doel van dit proces is om eventuele knelpunten tijdens de uitvoering te bespreken en nieuwe afspraken te maken. De AT-teamleider en de aanvrager plegen overleg en spreken af hoe de knelpunten worden opgelost. In de praktijk blijkt dat als er geen bijzonderheden zijn de aanvrager telefonisch in kennis wordt gesteld dat de actie zonder bijzonderheden is verlopen. De leidinggevenden en de korpschef worden over het verloop van de actie in kennis gesteld. De leiding van het KPC en het OM zijn niet bij het proces monitoring betrokken. Er is in principe geen behoefte daarvoor, maar indien nodig is overleg mogelijk.

5

5. Analyse

5.1. Organisatie

Wetgeving en beleid

De Raad constateert dat het inrichtingsplan van het KPC voorziet in een aanhoudings-team. De Raad constateert dat het AT-personeel niet fulltime wordt ingezet. De Raad constateert dat het opgestuurde overzicht van de inzet van het AT onvolledig is. Er is geen registratie over de inzet in de maanden januari, maart tot en met oktober en december van het jaar 2014. Van het jaar 2015 is slechts aantekening gedaan in de maand januari. Een overzicht over het jaar 2016 ontbreekt eveneens. De Raad acht dit als een tekortkoming in de registratie van de acties van het AT die een degelijke controle en evaluatie van de inzet van het AT in de weg staat. De Raad is van oordeel dat de registratie volledig moet zijn. De Raad heeft geen knelpunten geconstateerd die een optimale en tijdige inzet van de AT-leden in de weg staan. De opgeroepen leden melden zich binnen de afzienbare tijd ten einde de acties uit te voeren. De Raad is derhalve van oordeel dat de veiligheid voldoende is geborgd.

Verder blijkt dat de teamleider, een plaatsvervangende teamleider en een derde leidinggevende permanent bij het AT werkzaam zijn gesteld om zich te ontfemen over de voorbereiding van de acties en de trainingen. De Raad is van oordeel dat de tijd die nodig is voor de voorbereidingen van de acties en voor het houden van de noodzakelijke trainingen hiermee voldoende is geborgd.

De Raad is van oordeel dat de medewerkers, anders dan het inrichtingsplan voorschrijft, niet permanent bij het AT te werk zijn gesteld. Derhalve is de Raad van oordeel dat de praktijk en de papieren werkelijkheid met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht.

5.2. Taakstelling

De Raad constateert dat het AT, met uitzondering van een mogelijke inzet bij complexe terroristische aanslagen en boarden van vaartuigen, ingezet wordt voor de andere taken. Echter constateert de Raad dat het aangeboden overzicht over de inzet van het AT onvolledig is, kennelijk doordat er geen volledige registratie beschikbaar is. De Raad is van oordeel dat alle acties van het AT moeten worden geregistreerd om achteraf controle en evaluatie mogelijk te maken.

5.3. Sturing en controle

De Raad is van oordeel dat de sturing in principe goed verloopt. Er vinden voldoende overleggen plaats en de leidinggevendenden zijn bij het proces betrokken. Deze leidinggevendenden worden op de hoogte gebracht over de inzet van het AT. Hierdoor wordt een optimale en veilige inzet van het AT voldoende geborgd. Echter moet erop worden toegezien dat volledige registratie van de inzet van het AT wordt bijgehouden zodat bruikbare managementinformatie beschikbaar is.

5.4. Personeel

Capaciteit

De Raad constateert dat het aantal voorgeschreven AT-leden als ontoereikend wordt geacht en dat daarom nieuwe leden zijn aangetrokken om de capaciteit te verhogen en twee secties op te richten. De Raad is van oordeel dat de veiligheid gewaarborgd wordt door de uitbreiding van het aantal AT-leden en tevens biedt het oprichten van twee secties de mogelijkheid om separaat en simultaan acties te voeren. De Raad constateert dat de bezetting in strijd is met het inrichtingsplan.

Werving en selectie

De Raad acht het positief dat er een proces wordt gehanteerd bij het aanwerven en selecteren van personeel en dat de sollicitanten worden beoordeeld ten aanzien van ervaring, integriteit en fysieke- en mentale gesteldheid. Het voorgaande verhoogt de kans dat een kandidaat de opleiding met succes afrondt en vervolgens conform de verwachtingen van het AT functioneert.

Opleiding en training

De Raad is van oordeel dat de opleidingen en trainingen van het AT kwalitatief voldoende zijn, maar heeft enige twijfel over de continuïteit van de opleidingen. Het heeft lang geduurd voordat nieuwe opleidingen werden verzorgd. De laatste opleidingen zijn in Aruba verzorgd en er zijn geen concrete plannen om nieuwe opleidingen te verzorgen. Het niet tijdig verzorgen van opleidingen heeft tot gevolg dat de teamleden na de (gewenste) bindingstermijn, het team niet kunnen verlaten. Het is van essentieel belang dat de opleidingen met de nodige regelmaat worden verzorgd om de gewenste sterkte en professionaliteit van het AT te garanderen met als doel om de veiligheid te borgen.

Individuele specialismen

De Raad is van oordeel dat bepaalde noodzakelijke specialisatie binnen het AT ontbreekt. De Raad constateert dat er reeds initiatieven zijn ondernomen om voor de be-

nodigde specialisatie te zorgen. Het noodzakelijke specialisme verhoogt de kwaliteit, inzetbaarheid en de veiligheid van het team.

In- en uitstroombeleid

Dat de inzet van het AT constant een hoge mate van fysieke- en mentale gesteldheid van de leden vergt staat buiten kijf. De Raad is van oordeel dat het hanteren van een bindingstermijn wenselijk is. Bij het vaststellen van de bindingstermijn moet uiteraard rekening worden gehouden met de verworven competenties, specialisme en de gepleegde investering. De Raad is op grond van deze aspecten (uitzonderlijke gevallen) van oordeel dat na het verloop van de vastgestelde bindingstermijn de mogelijkheid moet bestaan om deze voor een korte duur te verlengen, mits het betrokken AT-lid voldoende blijf geeft nog steeds aan de (psychische) eisen te voldoen. De Raad is van oordeel dat de leden na de bindingstermijn in ieder geval moeten worden getest om na te gaan of zij nog in staat kunnen worden geacht om als lid van het AT te functioneren. Hierdoor kan de expertise en ervaring worden gewaarborgd en kan worden verzekerd dat het betrokken AT-lid nog steeds aan de eisen voldoet.

5.4. Middelen

De Raad is van oordeel dat de (overige) uitrusting van het AT in principe voldoende is. Door toename van de gewelddadige vormen in de criminaliteit en ook rekening houdend met de levensduur van de middelen is het noodzakelijk dat deze tijdig worden aangeschaft en vervangen. Het niet tijdig vervangen van de middelen brengt het risico met zich mee dat de veiligheid niet voldoende wordt geborgd.

Het is noodzakelijk dat het AT over functionele wapens beschikt die minder schade veroorzaken. Derhalve moet de aanschaf en vervanging van materieel tijdig geschieden. Voor de criminaliteitsbestrijding en gezien de taakuitvoering van het AT en de bijbehorende verhoogde risico's acht de Raad het noodzakelijk dat het proces voor de aanschaf van middelen voor het AT sneller en minder omslachtig moet verlopen.

De Raad is van oordeel dat verhoging van de veiligheid van de vervoermiddelen voor de acties van het AT noodzakelijk is. Een actievoertuig van het AT moet worden omgebouwd om geschikt te zijn als AT-actievoertuig. Het AT-actievoertuig moet onder andere gepantserd (semi/half) worden. Indien dit uitblijft, bestaat het risico dat de veiligheid van het AT in het gedrang komt.

5.5. Proces en procedure

De Raad is van oordeel dat de procedures van het AT grotendeels zoals beschreven in het inrichtingsplan verlopen en dat zij toereikend zijn. De Raad acht het zeer positief en overzichtelijk dat deze processen zijn vastgelegd en opgeslagen. De Raad is wel van oordeel dat de interne toestemmingsprocedure moet worden verbeterd, althans moet worden verduidelijkt. Het is immers niet duidelijk welke politiefunctionaris de toestemming moet verlenen. De Raad acht het ook noodzakelijk voor de controleerbaarheid dat de toestemming achteraf wordt vastgelegd.

De UST wordt ingezet indien de commandant van het AT van oordeel is dat de inzet niet AT-waardig is. Echter blijkt dat de UST niet specifiek is getraind om de niet AT-waardige - aanhoudingen van vuurgevaarlijke verdachten- te verrichten. Een gevolg daarvan is dat vrij snel wordt overgegaan tot inzet van het AT. De Raad acht het een goede zaak indien de leden van de UST worden getraind voor deze bijzondere taak.

De Raad onderkent de noodzaak om een masker te dragen door de AT-leden en om aangehouden verdachten te blinddoeken ten einde de veiligheid te borgen. De Raad is echter van oordeel dat de nodige voorzieningen moeten worden getroffen zodat de leden van het AT achteraf geïdentificeerd kunnen worden als zij een masker dragen en dat het blinddoeken van aangehouden verdachten van een wettelijke grondslag moet worden voorzien. Het treffen van een voorziening om achteraf een AT-lid te identificeren is noodzakelijk om de controle achteraf te bevorderen en de verantwoording van een individuele actie door een AT-lid mogelijk te maken. De Raad is van oordeel dat deze maatregelen en andere werkwijze en processen van het AT moeten worden geregeld.

6

6. Conclusie en aanbevelingen

6.1. Conclusie

Ondanks de geconstateerde tekortkomingen concludeert de Raad dat het AT in Curaçao in principe voldoende in staat is om zijn taak veilig uit te voeren.

6.2. Aanbevelingen aan de Minister

Algemeen

6. Draag zorg op middellange termijn dat de AT-leden specialistische opleidingen kunnen volgen om onder andere de vaardigheden om vaartuigen te boarden en om bij complexe interventies op te treden beheersen;
7. Bewerkstellig dat de procedure om de nodige financiële middelen ter beschikking te stellen zodanig wordt ingericht dat onnodige vertragingen en oponthoud wordt voorkomen;
8. Draag zorg om tijdig opleidingen te verzorgen om de gewenste bezetting van het AT te waarborgen;
9. Draag zorg voor het vaststellen van procedures zodat AT-leden bij het dragen van een masker achteraf geïdentificeerd kunnen worden;
10. Draag zorg voor een wettelijke grondslag voor het blinddoeken van aangehouden verdachten.

Ten aanzien van het KPC

6. Draag zorg om alle acties van de inzet van het AT te registreren;
7. Draag op korte termijn zorg voor het vaststellen van regels ten aanzien van interne toestemmingsprocedure;
8. Draag op korte termijn zorg voor een EHBO-cursus ten behoeve van het AT;
9. Draag zorg voor het vaststellen van richtlijnen ten aanzien van de opleiding(en) en het in- en uitstroombeleid voor het AT;
10. Draag zorg voor de speciale training van de leden van de UST om de 'niet AT-waardige' aanhoudingen te verrichten;

